

'Patološko' in 'normalno' – produkcija patološkega

Kriteriji deviantnosti:

- individualna odstopanja, ki so moteča za družbeni red, so označena kot nenormalna, deviantna, patološka.

Foucault:

kategorizacija normalno / nenormalno (patološko) je eden glavnih mehanizmov vladanja oz. discipliniranja.

Razmerje identiteta/razlika:

- normalnega, (duševno) zdravega ne moremo opredeliti, ne da bi se pri tem sklicevali na deviantnost, na 'nenormalno' – prekomerna normiranost manjvrednega drugega, 'nasprotja', tistega, ki se razlikuje

Canguilhem:

Sam izraz *normalno* je prešel v pogovorni jezik in se v njem udomačil iz posebnih besednjakov dveh institucij: iz pedagoške in zdravstvene. Norma je izpeljana iz tega, kar je označeno kot nenormalno.

Učinek:

- 1* potrdi, da je način našega življenja, pravilen
- 2* s tem poenoti vladajoči razred sam.

prim. funkcije notranjega ali zunanjega sovražnika

Za poenotenje praks na osnovi norm pravilnega/neppravilnega, patološkega/zdravega, moralnega/nemoralnega poskrbijo ideološki aparati države. IAD s svojimi praksami zavezujejo k "pravim vrednostim" tako, da se sami od sebe držimo pravil igre. Prakse ideoloških aparatov države v pomembnem delu namreč sestavljajo konvencionalna dejanja, konvencije pa so samoumevne, so 'očitno' koristne, umne – samoumevno jim sledimo in tako realiziramo pravilno prakso.

Primer duševnega zdravja

'Norost', 'osebna motenost', težave v mentalnem razvoju so v kulturah, ki slavijo razum, zmožnost samonadzorovanja, ki temeljijo na učinkovitem izkoriščanju tistih človeških potencialov, ki so skladni z vsakokratnimi ideali in načeli umnega urejanja družbenih zadev, obravnavane

- 3* kot moteče in/ali nevarne
- 4* imajo nizek družbeni status
- 5* nosilke in nosilci teh diagnoz pa so žrtve stigmatiziranja in diskriminacije (gl. totalne ustanove)

Szasz (roj. 1920)

Družbene znanosti reflektirajo družbene norme, krepijo in legitimirajo ideološko hegemonijo nosilcev moči in kot bolne opredelijo tiste, ki se ne podrejajo dominantnim definicijam realnosti.

Primer 1: definicija in norme psihične normalnosti

- 6* odsotnost družbeno motečih simptomov, stanje, ki ga ni potrebno regulirati.
- 7* norme velikega števila (statistična normativnost populacije) - norme, ki jih definira določen družbeni aparat.

Primer 2: govor o mentalni higieni (20-ta in 30-ta leta dvajsetega stoletja)

razlaga fenomenov od zločina do nesreč v industriji kot simptomov duševne motenosti, ki naj bi izvirala iz težav v otroštvu zaradi motenj v emocionalni ekonomiji družine

- 1* Posledice take razlage:
- 2* probleme znotraj obstoječih institucij se je začelo opredeljevati v terminih pomanjkljive duševne higiene
- 3* intervencija v posameznika - promocija zdravja, učinkovitosti in zadovoljstva kot dolžnosti posameznika
- 4* pogled ekspertov (in politike) se usmeri na družinsko življenje in vedenje otrok
- 5* konceptualizacija novih institucij
- 6* grobi posegi v družine (prim. ml.sodišč)

Skupnostne identitete in 'patologija'

Avtorji, ki poudarjajo svobodo, izbirnost identitet, pojasnjujejo dejstvo, da ljudje svojo osebno identiteto izrazito vežejo na skupnostno, z individualno patologijo (prim. delitev na v delitvah na *avtoritarne in postmoderne osebnosti*).

Lévi-Strauss (1996)

Družbo sestavlja množica simbolnih sistemov, ki med seboj niso usklajeni. Določen odstotek posameznic in posameznikov se v vsaki družbi nujno znajde zunaj sistema oziroma v vmesnem prostoru med več sistemi. Prav ti ljudje 'omogočajo' imaginarne prehode in s tem utelešajo povezave oziroma sinteze.

»Brez teh ponižnih prič bi totalnemu sistemu grozila nevarnost, da razpade na svoje lokalne sisteme. Reči je torej mogoče, da je v vsaki družbi razmerje med normalnimi vedenji in posebnimi vedenji komplementarno« (str.238).